

Universitetet i Bergen

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

ALLV301 – Litteraturvitenskapelig grunnkurs

Prosjektbeskrivelse

Vår 2021

Den anorektiske og følelsesmessige undertrykte kroppen i Emily Brontës

Wuthering Heights

Kandidatnummer: 100

Jeg skal skrive masteroppgaven min om *Wuthreing Heights* (Brontë, 2003) av Emily Brontë, der jeg mer spesifikt skal utføre en karakteranalyse som belyser hvordan smerte og kulturell undertrykkelse kan føre til en trang til å ta kontroll over kroppen. Denne kontrollen blir uttrykt i å disiplinere kroppen, ved å blant annet sulte seg, dette blir gjort for å skaffe seg en følelse av makt i et mer modernisert samfunn. Denne nærlesningen vil fokusere på hvordan karakterene viser smerte, og særlig hvordan dette gjenspeiles i deres kroppslige bilde, og videre hvordan dette fører dem inn i forskjellige psykosomatiske sinnstilstander. Jeg vil ta utgangspunkt i The Norton Critical edition av *Wuthering Heights* redigert av Richard J. Dunn.

Min interesse for *Wuthering Heights* og dens karakterregister stammer fra en sterk interesse for det tragiske i den gotiske romanen. Gjennom å utføre en slik karakteranalyse kan jeg fordype meg i de ulike karakterene og virkelig prøve å forstå hva som driver dem inn i galskapen. Etter min første lesning av boken ble jeg også svært interessert i hvordan karakterene var skrevet. Ingen av karakterene har egenskaper som får oss som lesere til å like dem, dette syntes jeg var et interessant aspekt ved romanen som gjorde at jeg fikk en trang til å utforske hvorfor karakterene er som de er.

Gjennom karakteranalysen kommer jeg inn på temaer som galskap, og det som gjerne er definert som moderne mentale problemer som spiseforstyrrelser, dette i henhold til Catherine Linton sin siste graviditet der hun bokstavelig talt visner vekk. Dette er også et spill på tittelen *Wuthering Heights*, hun forvitrer «withering» og bruker sin egen kropp som en måte å vise styrke og makt over seg selv på. Tanken om å diskutere spiseforstyrrelser, og da spesielt anoreksi i en viktoriansk roman er ikke et helt nytt konsept og forfattere som Helen Malson med *The Thin Woman* (2007), Elisabeth Grosz med *Volatile Bodies* (1994) og Anna Krugovoy Silver med *Victorian Literature and the Anorexic Body* (2002) har skrevet mye om den anorektiske kroppen, og det er disse tre forfatterne jeg vil lese mer av for å finne informasjon rundt dette temaet.

Anna Silver skriver blant annet om *Shirley* og *Villette*, men med bakgrunn av at Charlotte Brontë og Emily Brontë skrev ut i fra den samme virkeligheten ønsker jeg å bruke Silver sin tenkning rundt anoreksi i den Viktorianske tiden. Hun skriver, I henhold til Charlotte Brontë sine kvinnelige karakterer at:

«*womens lack of appetite (or inability to eat) is not an innate sign of feminine «nature» [...] but represents in large part a criticism of women's social roles, most specifically women's inability, because of constructions of femininity to speak their desires*” (Silver, 2006, p. 81)

Dette er et interessant utgangspunkt med tanke på min under-metode der jeg fokuserer på en mer feministisk nærlesning av boken. Når det gjelder språket er det også viktig å påpeke at spesielt det å miste makten av språket er et gjennomgående tema i *Wuthering Heights*. Når Catherine Earnshaw vokser fra å være et relativt uregjerlig barn til å bli en voksen gift kvinne mister hun det barnslige språket, noe som fører til en maktesløshet som vises gjennom hennes handlinger rundt kroppen sin. Dette er en måte å gjenvinne kontroll på, spesielt når følelsen av å ha mistet seg selv gjennom å vokse opp skinner frem. Dette er et tema jeg vil undersøke nærmere, nemlig hvorfor man som kvinne må bruke kroppen sin for å uttrykke seg. Min tese rundt dette er fordi de ikke videre kunne uttrykke seg gjennom språket slik de mannlige karakterene kunne.

Susan Bordo skriver blant annet at “the body is a text of femininity” (Bordo, 2003, p. 168), et utsagn jeg vil bruke i min lesning av romanen. Jeg tror det er mulig å lese hvordan femininitet ble tolket på denne tiden, gjennom å se hvordan kropp og kroppslige sykdommer blir beskrevet. Et eksempel er hvordan Mrs. Catherine Linton beskriver hvordan hun har det gjennom kroppslige bilder til sin ektemann. «Your cold blood cannot be worked into a fever; your veins are full of ice-water, but mine are boiling, and the sights of such chillness makes them dance» (Brontë, 2003, p. 92). Gjennom dette sitatet er det et tydelig skille mellom mann og kvinne, mens Catherine sitt blod koker av sinne, mener hun at ektemannens blod er iskaldt, noe som gjør henne enda sintere. Det jeg ønsker å se nærmere på her er hvordan beskrivelser av hysterien til Catherine Linton kan beskrive en underliggende psykosomatisk tilstand, slik som anoreksi.

Bakgrunnen for mitt ønske om å utforske spiseforstyrrelse og det mentale baseres på en annen masteroppgave kalt *The Method in the Madwoman* skrevet av Ivy E. Poitras fra University of Albany der det i et lite avsnitt skriver om Catherine og hennes forvitring. Denne hypotesen er ikke videreutviklet i like stor grad som jeg ønsker, og derfor vil jeg bruke mye av oppgaven min på denne hypotesen rundt anoreksi hos Catherine.

Min nærlesning vil også baseres på en feministisk lesning av romanen, og mye av forskningstradisjonen jeg undersøker vil da være feministisk. Av feministiske teoretikere ønsker jeg å videre lese mer av Elisabeth Grosz, samt se på Nadine Muller sin artikkel om den mannlige kroppen i viktoriansk litteratur (2014).

Susan Bordo er også en interessant feministisk teoretiker som jeg ønsker å bruke i min oppgave, og da spesielt hennes bok *Unbearable Weight. Feminism, Western Culture, and the Body* (2003). Det er spesielt tre essay jeg vil ønske å se videre på. «Anorexia Nervosa: Psychopathology as the Crystallization of Culture», «The Body and the Reproduction of Femininity» og «Reading the Slender Body». Her skriver Bordo blant annet om hvordan kvinnelige lidelser har variert i en historisk forstand, der man i det nittende århundre gjerne beskrev alle kvinnelige lidelser som en form for hysteri, men at dette ikke betyr at anorektiske kvinner ikke fantes i dette århundret også. (Bordo, 2003). Videre sier hun at:

The symptomatology of these disorders reveals itself as textuality. Loss of mobility, loss of voice, inability to leave the home, feeding others while starving oneself, taking up space, and whittling down the space one's body takes up – all have symbolic meaning, all have political meaning under the varying rules governing the historical construction of gender. (Bordo, 2003, p. 168)

Mange av disse symptomene kan man også se hos Mrs. Catherine Linton etter at Edgar har kastet Heathcliff ut av Thruscross Grange. Hun låser seg inn på rommet sitt i tre dager, uten mat. På den tredje dagen bemerker Ellen Dean at «She ate and drank eagerly; and sank back on her pillow again clenching her hands and groaning. “Oh, I will die” she exclaimed, “since no one cares anything about me. I wish I had not taken that.” (Brontë, 2003, p. 94). I dette eksempelet kan man se hvordan Mrs. Catherine Linton bruker kroppen sin for å skape dominans, kroppen er det eneste hun selv fortsatt har kontroll over, hun ønsker å dø, bare for å ødelegge andre.

En annen del-problemstilling jeg ønsker å undersøke nærmere, som også baserer seg på min feministiske lesning, er hvordan den mannlige rollen blir beskrevet rent følelsesmessig, og om mannen i den viktorianske tiden også har en kroppslig måte å uttrykke seg emosjonelt på. Denne undersøkelsen av det mannlige følelseslivet vil videre undersøke hvordan et eventuelt

undertrykt følelsesliv muligens fører karakterene mot et utbrudd i et moderne samfunns-
skifte.

I undersøkelsen min rundt de mannlige karakterenes følelsesliv vil jeg først undersøke
hvordan følelsesliv, og da spesielt hos mannen, er beskrevet i viktoriansk tid. Deretter ønsker
jeg å implementere denne kunnskapen til de mannlige karakterene i boken. Et annet spørsmål
man kan stille knyttet til følelsesliv og emosjonelle uttrykk er om selve smerten er et
modernitetsproblem der smerte blir uttrykt gjennom forvitring og forfall jf. Naturen og
institusjonene, det tradisjonelle og det moderne. Klaus Theweleit og hans bok *Male Fantasies
2: Psychoanalyzing the White Terror* (1989) undersøker spesielt temaet om menn og smerte.
Dette er en bok jeg ønsker å se nærmere på, men som jeg enda ikke har fått lest meg opp på.

Jeg har brukt mye tid på å prøve å redefinere mine tanker om «moderne» og «tradisjonelt».
Og det jeg tror jeg mener med dette er samfunnsendringene fra det før-institusjonelle til et
samfunn som sakte men sikkert blir tatt over av institusjonene. Dette vil jeg da spesielt prøve
å knytte til Heathcliff og hans reise fra én samfunnskonstruksjon til en annen. Noe annet som
da også virker viktig å nevne er det religiøse aspektet, da dette var en tid der kirken også ble
en større institusjon, og her se på det hedenske ved Heathcliff. Det hedenske og det naturnære
ved Heathcliff er en kontrast jeg også ønsker å videre utvikle, spesielt i henhold til Edgar
Linton. Jeg tror at denne undersøkelsen av den mer tradisjonelt dannede Edgar, og den
hedenske, «fra naturen», Heathcliff vil ha mye å si for hvordan de uttrykker seg
følelsesmessig.

I henhold til denne naturnære kontrasten blir Heathcliff gjennom hele romanen beskrevet som
en «dark-skinned gypsy» (Brontë, 2003, p. 5), jeg skal ikke videre utdype om Heathcliff
virkelig var en «gypsy» eller ikke, da det allerede er mye som er skrevet rundt dette temaet fra
før. Det jeg videre vil fokusere på rundt karakteren Heathcliff er hans hedenske aspekt, som i
og for seg også kan knyttes til den omreisende «gypsy», og hvordan han gjennomgående blir
utestengt fra de konvensjonelle tradisjonene i husholdningen han er blitt tatt inn i, etter Mr.
Earnshaws død.

Når man snakker om Heathcliff er det uungåelig å også nevne Edgar Linton. Han blir ofte
portrettert som den svake mannlige karakteren i *Wuthering Heights*, og mye av dette handler
nok om hans skjermede oppvekst, spesielt når man sammenligner den med hvordan Catherine

Earnshaw og Heathcliff vokste opp. Edgar Linton er en sart sjel, som lett tar til tårene og som tydelig blir redd, spesielt i Heathcliff og Hindley sitt nærvær. I kontrast er både Heathcliff og Hindley sterke og brutale karakterer i henhold til hvordan de uttrykker seg overfor omverdenen. Hans sarte sjel kommer spesielt til uttrykk når Catherine er i villedelse, og det er også her man kan se hvordan Catherine manipulerer Edgar gjennom å bruke kroppen og følelsene sine for å få det slik hun vil med han.

Eksempler på Edgar sin svakhet kan også ses i episoden der han kaster Heathcliff ut av Thruscross Grange. Heathcliff kommenterer «Is he weeping, or is he going to faint for fear?» (Brontë, 2003, p. 91). Heathcliff sitt utsagn fører til en av de første, og siste, fysiske utbruddene til Edgar, Heathcliff fortsetter å plage:

The fellow approached and gave the chair on which Linton rested a push. He'd better have kept his distance: my master quickly sprang erect, and struck him full on the throat a blow that would have levelled a slighter man. It took his breath for a minute; and while he choked, Mr. Linton walked out by the back door into the yard [...]
(Brontë, 2003, p. 91)

Jeg tolker dette som en overraskelse for alle parter, både på grunn av uforutsigbarheten den ellers så forutsigbare Edgar Linton utøver, men også Heathcliff sin passive mottagelse av slaget. I dette øyeblikket er det som om tiden ikke har gått framover, og at de tre partene igjen står barndomshjemmet til Catherine og Heathcliff, der Heathcliff vet sin plass, nettopp som en tjener.

Jeg kan dog ikke gjøre en karakteranalyse uten å anerkjenne selve fortelleren i romanen. Det er nemlig hushjelpen som forteller historien vi leser. Derfor må jeg stille spørsmål rundt hva dette gjør for romanen, og om det er et mønster i fortellerkoden. Hva gjør det med historien at det er en relativt utenforstående karakter, med mer innsyn hos noen karakterer enn andre, som snakker? I noen tilfeller ønsker jeg også å trekke inn forfatterens liv i min lesning av karakterene, da det videre gjør det mulig å trekke slutninger til hvorfor karakterene er skrevet som de er.

I følge forskningstradisjonen er det også mange som fokuserer på Joseph, og hvor viktig han er i romanen. Et gjennomgående trekk her er fortellerkoden, og da spesielt rettet mot de

mindre, men fortsatt like viktige karakterene i boken. De som står på sidelinjen gjennom hele romanen er også de som mulig har mest å si for fortellerkoden. Både Ellen Dean, Mr. Lockwood og Joseph er viktige karakterer å undersøke når det gjelder fortellerkoden.

Sjanger og epoke er temaer som er snakket mye om rundt denne romanen, da den er beskrevet som både romantisk og realistisk. I hovedsak beskriver jeg boken som viktoriansk, som i og for seg inngår i både romantikken og realismen, og jeg vil i min masteroppgave forklare kort hvorfor jeg leser boken som viktoriansk. Derfor vil ikke gå videre inn på temaet rundt epoke og sjanger. Når det gjelder romantikken ønsker jeg å kort diskutere tanken om det sublime for å kunne videre utvikle min teori om karakterenes forvitrende psyke. Her kan det være mulig å trekke inn Burke og hans bok *A Philosophical Enquiry Into the Sublime and Beautiful* (2008)

For å oppsummere har jeg et overordnet tema som omhandler kropp og smerte og det undertrykte følelsesliv i Emily Brontës *Wuthering Heights*. Etter dette har jeg tre underproblemstillinger jeg ønsker å utforske i min masteroppgave som alle henger sammen i hverandre. Jeg ønsker å utforske måten den kvinnelige kroppen blir skrevet inn i teksten på, og hvordan det er gjennom kroppen kvinnen skaper seg makt og dominans i en ellers mannsdominert verden.

Den andre underproblemstillingen vil ta for seg Catherine Earnshaw sitt følelsesliv og da med et spesielt fokus på hvordan hennes følelsesliv sender hun inn i en mulig spiseforstyrrelse, her vil jeg også hente inn Nelly, hushjelpen, siden det er gjennom henne man hører historien om Catherine Earnshaw. Den tredje underproblemstillingen vil da bygge videre på temaet følelsesliv og kropp, men her vil jeg forholde meg til de mannlige karakterene, og da spesielt kontrasten mellom Edgar Linton og Heathcliff. Jeg ønsker også å undersøke Mr. Lockwood sin karakter, og hans plass i romanen. Å koble Lockwood inn i selve karakteranalysen vil også gjøre det enklere å utdype fortellerdiskursen, her vil jeg ta i bruk J. Hillis Miller sin bok *Fiction and Repetition* (1982) og kapittelet «Two Forms of Repetition».

Jeg planlegger å levere avhandlingen høsten 2022. Fremover skal jeg spisse oppgaven og fordype meg mer i teorien rundt temaene jeg har valgt. Jeg vil ta fatt på teorirammen først, for å så gjenlese romanen slik at det er mulig å sette teorien i perspektiv med romanen. Selve oppgaveskrivingen vil jeg begynne på våren 2022.

Foreløpig bibliografi

Brontë, E., 2003. *Wuthering Heights*. 4. utgave red. New York, London: W.W. Norton & Company.

Teoriramme

Bordo, S., 2003. *Unbearable Weight. Feminism, Western Culture, and the Body*. Berkely, Los Angeles, London: University of California Press.

Burke, E. & Boulton, J.T., 2008. *A philosophical enquiry into the sublime and beautiful*, London: Routledge.

Grosz, E., 1994. *Volatile Bodies. Toward a Corporeal Feminism*. Bloomington, Indianapolis: Indiana University Press.

Malson, H., 2007. *The Thin Woman. Feminism, Post-Structuralism and the Social Psychology of Anorexia Nervosa*. London and New York: Routledge Taylor and Francis Group.

Miller, J. H., 1982. *Fiction and Repetition: Seven English Novels*. Oxford: Basil Blackwell.

Muller, Nadine & Parsons, Joanne Ella, 2014. Introduction: The Male Body in Victorian Literature & Culture. *Nineteenth-century contexts*, 36(4), pp.303–306.

Poitras, Ivy E, 2020. *The Method in the Madwoman: Functions of Female Madness and Feminized Liminality in Jane Eyre, Wuthering Heights, and "The Yellow Wallpaper."*

Selboe, T., 2007. Romantikken. I: T. S. o. H. E. A. Jon Haarberg, red. *Verdenslitteratur: Den vestlige tradisjonen*. Oslo: Universitetsforlaget, p. 352.

Silver, A. K., 2006. *Victorian Literature And the Anorexic Body*. UK: Cambridge University Press.

Theweleit, K., 1989. *Male fantasies : 2 : Male bodies : psychoanalyzing the white terror*, Minneapolis, Minn: University of Minnesota Press.